

FAŞİZİMLE, İRTİCALA BOĞUŞAN KAHRAMAN İSPANYA PROLETARYASINA TÜRKİYE AMELESİNİN VE EMEKÇİ KİTLELERİNİN KIZIL KARDEŞ SELÂMLARI!

Kahr olsun, İspanya halkını kana boğan ve halk cumhuriyetini yıkmaya uğraşan haydut faşist ceneraller! Kahrolsun Hitlerler! Gebersin Musuluni! Alman ve İtalyan faşistleri İspanya cumhuriyetinden kanlı ellerinizi çekin!

Yaşasın, İspanya proletaryasının ve emekçi kitlelerinin irticaa karşı yürüttükleri silâhli mücadele!

Kemâlistler, Faşist Alman Emperyalist Sermayesinin Türkiye Nufuzuna YOL Açıyorlar!

Dünya harbinin arifesinde ve ondan evvelki yıllarda emperyalist Alman sermayesi Türkiyeye eyden eyide girmiş bulunuyordu. Harp içinde ise, Alman sermayesinin iktisadî ve siyasi nüfuz cephesi daha fazla arttı. Harpan sonuna bu cephe bir sıvıntı ya uğradı. Almanya harp ta yenildi. Emperyalist Alman sermayesinin sömürge ve yarı sömürgelelerdeki aktivitesi ağıdı.

Türkiyenin millî siyasi kurtuluşu hak kit e erinin kanı pahasına alındı. Kemâlist burjuvazi üstün çıktı; diktatöراسını amce sınıfının, emekçi köylüüğün ve fakir halk kitle erinin üzerine kurdu. Kemâlist burjuvazi, demokratik hak inkilâbına zorla karşı ge di. Bu suretle o, emperyalist sermayenin Türkiyedeki varını yoğunu hak inkilâbı süngüsününün zapt e mesine manı oldu. Bundan ötürü, diğerleri meyanında Alman sermayesinin de Türkiyedeki banka arı, şirketleri, imtiyazları v.s. yerinde kaldı.

Alman sermayesi, harpten mağup ve kuvvetten düşük çıktığı için, bir aralık aktif rol oynamadı. Fakat Alman proletaryasını kana boğan faşistler başa geçtikten sonra iş taze endi. Faşistler ve emperyalistler yeni bir dünya harbine hazırlanıyorlar. Bu harbin kundağılarından birisi Alman faşizmidir. Dünyayı kana boğmağa hazırlanan Alman faşistleri, emperyalist Alman sermayesinin eki nüfuz muntakalarına yeniden girmeye, oralardaki cephelelerin yeniden kuvvetlendirmeye koyuldular. Son zamanlarda emperyalist faşist Almanya kendisinin iktisadî ve siyasi nüfuzunu Türkiyede ve Kemâlistler üzerinde artırmak için devamlı bir gayret gösteriyor. Kemâlistler, faşist Almanyanın bu meyline yol açıyorlar.

Almanya i e Türkiye arasındakı alışverişler arttı. Haricî ticaret e, Kemâlistler er gündün güne Alman sermayesinin nüfuz kanatına düğüyorlar. 932 de Türkiyenin Almanya ya yaptığı ihracat, bütün Türkiye ihracatının ancak % 19 nu tutuyordu. 933 te bu rakam % 30 e çıktı. 934 te % 36,6 vardi. 935 te ise % 84,7 iyi buldu. Yani Türkiyenin harice yaptığı bütün ihracatın hemen hemen yarısı Almanyanın oldu. Buna karşılık Türkiyenin de Almanyanın ithalâtı arttı: 932 de 10 tütü; 1934'te ise ancak % 18 Almanyanca. 93 te bu rakam % 37 iyi buldu.

Bu alışverişin nasıl enterecan tarafı şudu : Al-

TÜRKİYESİNİN EMEKÇİ KİTLELERİ İSPANYANIN İNKİLÂPÇİ HALKİLE BERABERDİR!

Faşizm: harptir, aşıktır, koyu irtica'dır! Faşizm, halk demokrasisinin düşmanıdır. O, proletaryanın kudrumuş gözü kanlı hamisidir.

İspanya'da mürteci'ler, büyük toprak sahipleri, faşistler; manastirlerle, çiftlikleri işletmeğe köylülerini soyan papazlar, büyük kapitalistler İspanya halk cumhuriyetini ve demokrasini yıkmaya kalktılar. Alman ve İtalyan faşizmine satılmış haydut ceneraller, halk cephesi, emekçi kitleleri devirmek için ayaklandılar. Bu elleri kanlı cemalet ar, İspanyanın inkilâpçı halk kitlelerini omelle uğrayıyorlar.

Kadın — erkek bütün İspanya proletaryası, emekçi köylü kitleleri; şehirlerin köylerini ezilen halk tabakaları ve inkilâpçı münavevler irticaa, faşizme karşı silâhla sarıldılar. Onlar, halk demokrasisinin müdafası uğrunda çarpşıyorlar. Onlar, faşistlere karşı erkeğe, kahramanca dövüşüyorlar. On ar, irticaa ve faşizme karşı nasıl çarpşmak lazım geldiğini bütün dünya emekçilerine gösteriyorlar.

Yad ülkeleri soymak, istilâ etmek, sömürge haline sokmak hırslı tutuşan Alman ve İtalyan faşistleri İspanyanın inkilâpçı halk cumhuriyetini boğmak için katil haydut mürteci cenerallara para ve silâh yardımı yapıyorlar. Alman ve İtalyan emperyalist faşistleri İspanyanın topraklarını istilâ için vesile arıyorlar.

Türkiyenin emekçi halk kitleleri, siz istilâcının ne demek olduğunu gördünüz. Türkiye topraklarına silâhli emperyalist müdahale olarak olduğunu hatırlıyorunuz. Ameleler, inkilâpçı münavevler, emekçi halk kitleleri; serbestliği, halk demokrasisini seven herkes — Alman ve İtalyan faşistlerini İspanya halk cumhuriyetini boğmak için olan teşebbüslerini protesto edin!

Alman ve İtalyan sefaret ve konsoloslukları önünde toplanın; haykırın :

Harp kundağıları, inkilâpçı halkın kitleleri İspanya cumhuriyetinden ellerinizi çekin!

İspanya, Türkiyenin ihrac ettiği ürünün % 75 ni, ihracının % 61 ni, f ndüğün % 25 ni tütünü. % 24 nü alıyor. Meyve ihracatının % 30 u Almanyanadır.

Almanya bu nesne'eri neden Türkiyeden alıyor? Türkiye de mahsuller ucuca ondan mı? Hayır! Almanya bu mahsulleri dünya pazarları için fiyatlarından daha pahalıya alıyorlar! Almanya yağ, et, yiyecek kitiği varken; halk bunları vesika ile alırken; faşistler Almanya ya [Arkası 4 cü s. birinci sütünde]

Koparılan Yaygaralar Nenin Başına?

Türk burjuvazisi ve matbuatı "Türkiyede iş kuvveti kitiği var", kalkını arkasından iş gereçlerini saldırıyorlar. Gazeteler son zamanlarda bir cıvırı koparıtlar: "işçi buhranı var..", "Bunu âdeta eski bir mahelle bekeksi gibi haykırıyorlar. Gazeteler, kazık kadar harfiletmiş satırları bastılar: "Bütün dünya işsizlik, iş bulmak derdile kıvrınarın... Türkiyede işçi yokluğu, iş kuvvetinin eksiğiği var..", "Buna sebep te bu yıl "umumi z'raat muntakalarında mahsulün eksiği, şimendifer hatlarının her tarafta yayılması, fabrikaların kurulması, eksi ve yeni maderlerin işletilmesi v.s...." diriyorlar. Bu yüzden işçiyer ve serbest işçiler muayyen iş yerlerine bağlandı, yönlendiriliyor.

Kemâlist gazetelerde bu satırları okuyunca, Türkiyeyi güllük gübatanlık görürsün. Ne işsizlik var ne şeytan. Ne aşıklar var ve ne sefalet.

Yukarıda trnek için kuyduğumuz satırları 16 — 7 — 936 tarihli Tan gazetesinde aldık. Bu satırları iri kalem harfilet gazetesinin görüne yerlerine basılmıştı. Fakat, Türkiyede umumî işsizlik öyle büyük bir mırzakki, Tanın cıvalına sığmadı. Nitekim aynı gazetesinin 19 — 7 — 936 nüshasında bir köşeye akıştırılan şu yazı vardı,

"Anadoludan bir çok kimseler iş bulmak için şehrimize gelmekte ve bir müddet burada kaldıktan sonra iş bulamazlar. nca belediyyeye başvurarak memleketlerine gönderilmelerini istemektedirler... Müracaatları tevallı emektedir... Belediye bütçesi müsait olmadıktan sonra yardım yapılmıyor... Müracaatlarına "mani olan kitiği, belediye karar alıyor. "Ani maktasla tara belediye lerinde de müracaat ederek lüzümlü yere buraya kimsenin gönderilmemesi, istenmiştir.

Ne oldu? İki gün evvel Türkiyede işsizlik yoktu! İki gecedde bu şeytanlar yerdem mi bitirtiler! Şehirbaz defeneği bu cin'eri hem İstanbul da hem şaralarda lindenberi nasıl çıkardı? İşçiyer için iş yitüü şkadır. İşsizlik öyle iki gecedde doğmuş değildir. Türkiyede sürekli ve mübitiş bir işsizler ordusu vardır.

Türkiyede eğer bir yandan üç beş fabrika açıldıysa, bir kaç maden işletilidise, şimendifer yolları uzatıldıysa öbür yandan da binlerce köylüler topraklarından ev ve baraklarından oluyorlar. Ağır vergiler, borçlar, yoksuzluklar, hastalıklar, hayat pahalılıkları içinde ezilen yoksul köylü kitleleri işsizler ordusunu dolduruyor. Halk ırkızı hükümeti emekçi halk

[Devamı 2. s. 1 — 2 sütünü]

Amele arkadaşlar: Hafta başı yevmiyeler tam verilmedi mi, hep birden kişinin önüne yığılın! Yevmiyelerinizi almadan kasanın önünden çekilmeyin! Yevmiyeler verilmmeden işe başlamayın; paraları almadan fabrikadan çıkmayın! Yevmiyelerin haftadan haftaya tam ve naktin verilmesi için savaştan geri durmayın!

CUMARTESİ GÜNLERİ İÇİN AMELE TAM YEVMIYE İSTİYOR.

Güya bir hafta tatili kanunu var. Amele cumartesi günleri saat 13 te paydos edecek. Fakat, kanun azıcık amelentin lehine olduğundan patronlar buna hiç riayet etmiyorlar. Ameleyi cumartesi günleri de akşama kadar işletiyorlar. Cumartesi günleri saat 13 te paydos vapanlara işçiyi pazar günleri çalıştırıyorlar. Mesela: Balatakkı dokuma ve lastik fabrikası böyle yapıyor. Süreyya paşa fabrikası ise ne cumartesi ne pazar demiyor ameleyi işletiyor. Hemen hemen bütün dokuma fabrikaları bu kanunu hiç sayıyorlar. Trikotaj atelyelerinde bu kanun adeta hükümsüzdür.

Cumartesi günleri saat 13 te paydos yapan fabrikalarda, o günün geriye kalan saatlarını başka günlere ilave ediyorlar. Bu ne rezalettir. Böyle olduktan sonra bu paydosten ve istirahatattan amele ne fayda kalıyor, işin daha feci tarafı vardır: Bir çok işletmeler amele cumartesi günü için yevmiye vermiyorlar. Böyle olduktan sonra buna hafta tatil kanunu deği: de "ameleyi cumartesi günleri badava işletmek kanunu, demek daha doğru olur. Artık bu kadar kaba haksızlığa amele daha fazla tahammül etmeyecektir.

Patronlar, bu kanunu nasıl aykırı gidebiliriyor? Gidiyorlar ve buna cesaret ediyorlar. Çünkü, kaymakamı, polisi, belediyeyi satın almışlardır. Amele cesasını yükseltti mi zeliallı polisler içinin karşısına dikiliyor. Bu suretle patron, ameleyi zorla işletiyor.

"İzn te bütün işçileri ve bütün mağazaları çoktur... İnhisarlar idaresinin de bir bütün işleme deposu vardır. Burada ikiziyte yakın amele çalışıyor... Biz, bütün işçileri çok kötü bir vaziyeteyiz... Cumartesi gününe ait yevmiyelerimiz kesiliyor... Bu haksızlığın önünü geçmek için nereye baş vurdukça hiç bir fayda çıkmadı... Diğer bütün depolarında da amele cumartesi günleri sabahın akşama kadar çalıştırılmaktadır..."

Bu satırları 8 - 8 936 tarihli Son poste gazetesinde negredilen bir amelentin mektubundan aldık. Demek açıkta açığa inhisarlar idaresi ve patronlar ameleyi cumartesi günleri çalıştırıyorlar, yevmiye vermiyorlar ve hattâ tatil kanununu hiç sayıyorlar. Amelentin müraacatlarına ise hiç bir makam aldırış etmiyor. Böyle ağzık bir soyguncu ancak Kemalist burjuvazinin saltanat sürdüğü Türkiyede rastgeliriz.

Amele arkadaşları:

Cumartesi günleri saat 13 te paydos yapmak kanunen hakkınızdır. Hiç bir atelyede, hiç bir depoda, hiç bir fabrikada cumartesi günleri saat 13 ten sonra çalışmayın. Cumartesi günleri için tam yevmiye isteyin. Cumartesi günleri saat bir kadar olan yevmiyelerinizi katipen kesemeyiz: Bu haksızlığa karşı gelin. Hisap alınırken bu yevmiyenizi kesilmiş olursanız kasanın önünden; kiçeden ayrılmayın. Bütün amele hep beraber hareket edin. Yevmiyelerini tam almadan dışarı çıkmayın. Cumartesi günlerini saat 13 ten sonraki için diğer günler çalışmayın. Bu saatlar diğer günler

FABRIKA MI — YEDİ SEKİZ HASAN PAŞA KARAKOLU MU?

Hakkını arayan ameleye yalnız karakollarda değil fabrikalarda da dayak atılıyor. Patronlar ameleyi okadar bakımsız ve kimsesiz buldular, istisam hırsızları okadar arttırdılar ki, fabrikalarda dayak giril gidiyor. Fabrikalarda ameleye cezaların envai tatbik ediliyor: Para cezası, dayak cezası, kovulmak cezası... Hele küfür, tahkir her dakike için vardır.

Adananın dokuma fabrikalarında ameleye akla hayala gelmeyen para cezaları vurulur. Bu cezalar keyfi bir surette rast gelvurulur.

Millî menâcât fabrikası ameleleri yevmiyelerin geç verilmesini ve olur olmaz yere kesilen para cezalarının protestoya kalktılar. Bunun üzerine patron işi zora bindirdi. Ameleyi yıldırmağa maksadile işi dayaga bindirdi. E tabii haklarını aramağa kalkın bir amele, gizlice bir okada çekişiyor ve ağzından burundan kanlar gelinceye kadar dövülüyor:

Çeçenlerde, 12 yaşında oir işçi kızın elleri falakaya kondu ve tetel tahatasile kaptırdı. İdare memurlarından Cevat, Sivasın Şarkışla kazasından Gemtes nahiyesine tabi Dendi köyünden 336 doğumlu mübaher Nuri oğlu Cemâlî şiddetle dövdü. Amele kanlar içinde kaldı. Cemal dayak neticesi delirdi. Biriken yevmiyelerini istediği için bu vahşi terrora uğrayan amele Cemal deli ve yaralı olarak kapı dışarı atıldı. Hattâ yevmiyeleri bile verilmedi... Memur Tal'at hiç bir ceza görmedi. Müdde umumilik, şikâyet vakı olduğı halde hiç bir takibat yapmadı...

Bu ne vahşet, bu ne zulümdür. Burası fabrika mıdır yoksa Yedi Sekiz Hasan paşa karakolu mudur!

Amele arkadaşar: Tal'atın derhal fabrikadan alınmasını ve tevki edilmemesini isteyin. Bu işte patronun da teziye edilmesinde ayak direyin. Tal'atı kovmazararsa ona 10 kumek bir emekçi dayatın çekin. Patronun bu vahşi cezaladını fabrikada yatmayın. Müdde umumiliğe başvurun. Patron ve Talat hakkında takibat isteyin. Hükümet kapısına yığılın! Siz Firavın güleçeri değilsiniz. Kudretinizi ve topluluğunuzu gösterin. Nümayiş yapın. İşçileri maruz kaşan Cemâle fabrikasını tazminat vermesini, ona aylık bağlanmasını, biriken yevmiyelerini temamilde teziye etmesini isteyin. Cemâlî tedavi ettirmek patronun borudur.

ilave edilemez. Dinlenme günleri için tam yevmiye isteyin. Açıcına istirahat olamaz. Bu haklarınızı almak için ayak droyun. Grev yapın. Teşkiilât hareket ederseniz bu n tabii haklarınızı inkümek almınız.

TEFECİ — DİREKTÖR

"Adana Millî Menâcât fabrikası, amele yevmiyelerini hiç bir zaman vaktinde ve tam olarak vermez. İşçilerin yevmiyeleri haftalara kasada kalır. Patron bu parayı işletir. Müddür bu paradan kâr çıkarır. Patron: yevmiyelerin teziye müddetini uzatmak için bir tek aşk söyleyebilir: "kasada para yok... Amele, fazla aşk direyince, kasanın amelentin eline taşınlar verilir. Bu talonlar, fabrikanın atelyelerinde patronun himaye ettiği dükkânlarda, aşıcılarda mu teberdir. Fakat, ameleye karne değı her alış verişte geçer para lazımdır. Paraya giddetle ihtiyacı olan ameleler, aldıkları bu talonları % 10 la patronun bu adamlarını kırdırmaktadırlar.

Geçenlere ikinci direktör: "bu ne rezalettir. Amelentin karnesini % 10 la kiralanma müade etmeyeceğiz (!?) " diye bağırdı. Böyle bağırdı diye sakin bu adamın ameleyi düşündüğünü sanmayın. Bu ameleyi düşünen (!) direktör, aynı günde üstbaşlarını topladı ve onlara şu direktifi verdi: "Ameleyle söyleyin, bir daha karnelerini o hilekâr heriflere kırdırmasınlar. Kasalarımız amele her zaman açıktır. Doğru bana gelinler. Ben % 5 le bu işi yaparım..."

Hilekâr olmayan direktöre bakın. Madamki kaza ameleye açıktır, neden yevmiyeler günü gününe veriliyor. Mademki kasada her zaman para var, neden amelentin eline para yerine talon veriliyor! Neden amele sürüm süründürülüyor! Mecele meydanda: Ameleyi bir kaç katlı soymak!...

Çıkardığı iş kanunu ile amelentin haklarını değil, patronların istisam şekillerini garanti altına alan Halik firması hükümeti bütün cihazlarla patronların emrinde olduktan sonra patronun bütün böyle hareket etmesinler. Fakat amele haklarını korumak uğrunda savaştan geri durmayacaktır. O, T.K.P. nin ileri sürdüğü gerçek İŞ KANUNU iş sonuna kadar çıpaacaktır. T.K.P. nin ileri sürdüğü İŞ KANUNUNDA şu maddeler vardır:

Madde 34 — İşçi ve müstahitlere ücret, melleketin içinde mecburi tedavül eden paradan verilir. İşçide ücret yerine yivecek veya giyecek eşyası verilmek suretinde tediyatta bulunmak yasaktır. Mal sahibine ait veya onun adamları tarafından idare olunan mağaza ve dükkânlardan alış veriş etmek üzere, patronun ameleyle ileride alacağı ücret karşılık kredi açması, nakbus, fiş, talon vermesi yasaktır.

Madde 35 — Amele ve müstahitlerin kendi veya silerile ihtiyacı için alış veriş etmelerine diye fabrikanın yanında veya içinde patron tarafından dükkân açılması, veya açılmaması yasaktır. Bundan başka, patronun ameleyle ücretinin bir kısmını muayyen bir yerde harcamağı mecbur etmesi giddetle yasaktır.

A MELE ARKADAŞLAR, T. K. P. DAİMA İŞÇİLERİNİZİN MÜDAFADA ONUN ETRAFINDA TOPLANIN!

Kemalistler, faşist Alman emperyalist sermayenin Türkiye nüfuzuna yol açıyor!

yağ, süt yerine demir, çelik, bakır — bir süre henüz harp maddeleri — sokarken neden böyle üzmüncü oluyorlar? Emekçi halk refah içinde dirde onları fındık işle mi besliyorlar? Kat'iyen hayır! Yoksa Türkiye'nin emekçi halkını mı seviyorlar? Hiç bir zaman! Faşistlerin bu açlığı, Kemalistleri kademeli bendenmek için dir. Türkiye'deki nüfus cephelemleri artırmak için dir. Kemalist ihracat təcilleri buna böyle bayılış gidiyorlar. Çünkü, müstahsil fakir köylüden ucuz ve yok pahasına aldıkları mahsulleri düşük fiyatla süyorlar. Ama bu alış verişin neticesi, Alman faşizmi Türkiye'yi kendisinin nüfuzuna bağlamış. Bunlar onlara yüz golür. Onlar, Türkiye'nin istiklalini ve emekçi kitlelerini değil, çepelerini düşünüyorlar.

Almanya ile olan alış verişler şimdiki haşta kerededir? "Taymis, gazetesinin 13.5.936 tarihli nüshasında çıkan bir yazıda şu satırlar vardır: "...Almanya Türkiye'den 7 milyon isterling mal aldı ve Türkiye'ye 4 milyon isterlinglik kazanıyı memulâtı sattı... Neticede Türkiye 3 milyon isterling alacaklı kaldı... Fakat Almanlar bu paranın yarısını günü teklif ediyorlar... Bizden dışarıya valuta çıkarması yasak edildi, bunun yerine mal almış... "Donmuş, kalmış sermaye. İster al ister alsın. Halk fırkası hükümetine ne güna duruyor! İhracat tüccarlarını korumak. Takas tekaş edip bir şey yapmalı. Yapmamız da koyaldu. Deniz yolları idaresi hesabına Krup fabrikasına 6 vapur ismarlandı. Müdafâ vekâletli top ve sairer alacak. Tahatbahirler ana gemisi aldılar. Teyyareler aldılar. Alman sermayesi yalnız hacirli ticaretle iş görmüyorlar. O, Türkiye pazarına daha başka kollarla da bağlandı. Bir süri inşaattır, taahhütlür, siparişler, alacaklar vorecekler vardır, Alman bankaları ve şirketleri Türkiye'de sinke avlıyorlar ya.

Faşist Almanya Türkiye ile alış veriş artırdıkça dışlerini de göstermeye ve Kemalistlere sözü geçirmeye başladı. Alman safaretinin protes tozu ile anti faşist neşriyat toplattırdı. Gazetelerde: "Türkiye Sovyet Fransız paktına iştirak edecek, şayaları çıkınca, Alman faşizmi gazetesini de tehdit yükseltti! ... Sovyet Fransız paktı Almanyanın aleyhine ciddi olmuş olduğundan... Türkiye Almanya ile evvel bir anlaşmamazlığa girmeye asla cesaret edemez... "Şey göbekli Yunus Nadi 23.7.936 tarihli Cumhuriyette buna şu karşılık veriyor: "Almanya bizimle kocaman bir cihan avşedince silâh arkadaşlığı yapmış bir millettir... Eski silâh arkadaşımız... Almanyanı rencide etmek için bir sebep yoktur... "

Evet, Yunus Nadi ve Kemalist burjuvazi Alman faşistlerini "incitemek, istemiyorlar. Evet onlar, bir avuç ihracat təcillerinin kazançlarına zararar gelmesini hiç istemiyorlar. Evet onlar, Alman sermayesinin Türkiye'deki cephesine asla dokunmak istemiyorlar.

Fakat, Türkiye'nin emelisi ve emekçi halk kitleleri Alman faşizminin Türkiye'ye usanan söygunce kanlı ellerine ağır darbe'ir indirmek istiyor. Alman faşizmine karşı Türkiye proletaryasında Yunus Nadi nezaketi yoktur. Türkiye proletaryası ve emekçi halk kitleleri kanlı Alman faşizminin düşmanıdır. O, Alman proletaryasının silâh arkadaşdır!

Türkiye proletaryası, ihracatçı Lir avuç Türk tüccarlarını menfaatları hesabına Türkiye'nin istiklalini faşist Almanyanıya peşkes çektirmeyecektir! Bu uğrunda çetin bir savaş yürütecektir.

"3 000 DERECEDE YANIYORUZ!" ✓

"... Paşabahçe'de bir cam fabrikası kurulu. Fabrika baştan aşağı yeni. Fakat amelinin dinlenmesi için, küçük bir salon bile yoktur. Olmuş olsa da ne çıkar. Çünkü bu fabrikada ameleyle yemek yemed ve dinlenmek paydosu yoktur. Cehennem gibi yanar ocakların karşısında hiç mola vermeden 8 saat çalışıyorlar. İşçiler ayak ütü tezgâhların başında, ocakların karşısında yemekleri tükürüyorlar... İşten ayrılıp kenefe gitmeye bile müsaade edilmez. Sonra, fabrikada eyi içecek sokulmuş yoktur. Halbuki, fırınların önünde karurulan işçiler birer içki gibidirler.

Bu ağır işte bir amele ancak bir hafta çalışabiliyor. Bu şerait altında en sağlam bünyeli bir işçi bile bir hafta çalıştı mı onbeş gün kendine gelemiyor. Yemiyevleri, 40 — 60 kuruştur. Fabrikada ameleyle pek kaba muamele ediliyor. Küstahça kurumuş bir disiplin vardır. Amelinin en ufak bir işteği bile hakarettir, tehditle mükabele görür. Amelinin itirazlarına daima şu cevap verilir:

"İsteren çalıp, fazla laf istemez. Çek arabasını. Kapıda iş bekleyen coook... Ha kiktiken öyle. Bu cehennem atılmak için kapıda aş ve işçiler çok. Türkiye'de her işte olduğu gibi, bu cehennemde bile itimasla giriliyor.

Fabrikanın etrafında, direktör ve idare memurları için her türlü istirahat tesisi vardır. Onlar, fabrikasının avışından açık havada tenis oynarken, fabrikasının üst olduğu banka sırtından çayır çayır para kazanırken, bir işçiler 3000 derecede yanıyor!"

"SEDENKO", TÜTÜN DEPOSU AMELELERİNİN İSTEKLERİ.

Sedenko bir "beyaz Rustur". Ameleyle domuzuna istimar eder. Onun deposunda, 50 erkek ve 20 kadın çalışıyor. Bu depoda tütün yapırları iki çeşit işleniyor: Birisi "Tonga" ötekisi "Sandık" işidir. Tongada çalışanlar 70 kuruş alır. Sandık işinde ise yemiyevleri 110 kuruştur.

Sedenko, işe aldığı ameleleri evvelâ "tonga" işine koyuyor. Bir hafta işçileri "tonga" işinde işlettikten sonra, bunları aynı yemiyev ile (yani 70 kuruşla) "sandık" işinde çalıştırmağa başlıyor. Şimdiki depoda aynı işte çalışan amelinin bir kısmına 70 ve bir kısmına da 110 kuruş veriyor.

"Bundan başka, iş günü 10 saatdır. Çalışırken pencereleer hiç açılmıyor. Günde bir kaç amele bayılıyor. İçecek eyi su yoktur. Öğle paydosu yarım saatdir. Yemek yiyecek bir yer yoktur... Aralık paydosata yemek de değil; sanki dayak vardır. Biz lokmaları çiğnemeşiz, ayak dağı girtmişimize tikarız. Çünkü vakit darı... "

Amele arkadaşları: Depoda hepimizi ilgilendiren şu istekler vardır.

1 — Aynı işe aynı ücretin verilmesi. Aynı işte iki türlü yemiyev olamaz. Sandık işinde çalıştırılıp 70 kuruş alanların yemiyevleri mutlaka 110 kuruşa çıkarılmalıdır.

BİR JAPON ASKERİNİN MEKTUBU

Bir okurumuz soruyor: ("Mançuri'de haydutlar", diye yazıyorlar, bunlar kimlerdi?"). Bu vesile ile, Japonların Mançurideki işgal ordusu askerlerinden birinin "Voys of çayıs, — yani, Çin'in sesi — gazetesine yazdığı bir mektubu aşağıya koyuyoruz.

"Mançurinin işgalindenberi geçen yıllar içinde Japon ordusu 'haydut', denilen çeteleri temizleyemedi. İşin gerçeği, bu haydutlar; gayri memnun ve türlü çeşit silâhlarla müehhez Mançuri köylüleridir. Köylülerin memnuniyetizliklerini anlamak güc değildir. Japonların Mançurideki işgallarında sonra bu köylülerin durumları daha fazla fensalığı. Onlar, en senecek bir hayata yuvarlanırlar. Yıkılan ve aç kalan köylüler, bütün köyces, çetelere başıyor. Son zamanlarda çetelerin sayısı kuvvetlendi. Çeteler Mançurians her tarafına yayılmışlardır. Çetelerin arasında, montazam Mançu ordusuna mensup pek çok efrat vardır. Montazam ordunun içinde çetelerin adamları doludur. Bundan ötürü, çeteler hemen her zaman tenkile, çıkan hükümet kuvvetlerinin ne reye vardıklarını evşenden haber alıyorlar.

Japon askeri kuvvetleri, Mançuri köylülerini zorla topraklarından kovuyorlar. Bu yerleri Japon askeri göçmenlere sötüyorlar. Japon askerlerinin ayak bastığı yerlerde hemen memnuniyetizlik başverir. Üikenin muhtelif mehtakalarını hakiki köylü isyanları pletiyor...

"Şey'e bir vuk' oldu. Meftrezimin çetelere karşı mücadeleye sevk edilmişti. Köye vardık. Köylüler biz gülür yüzle karşıladılar. Evler milli Japon bayraklarıyla süslenmişti. Görünüşte, ortaklık vardı. Gece, meftreze yaktıktan sonra, köylüler bütün köye dört yandan ateş verdiler. Meftrezimin yarısı kırıldı...

Esir düşen çeteleri çok gördük. Onlar, hattâ ölümler karşısında bile büyük bir cesaret gösteriyorlar. Biz, onların bu kahramanlıklarını karşımızda sarşılıyorruz...

"...Şen zamanlarda Mançu çrudusunda bir silâ isyanları oldu. Hattâ, çetelerin imhışı işin sevk edilen meftreze'lerin bütün olduğu gidi çetelere katıldıkları seyrek değildir... "

Japon ordusunun içinde de memnuniyetizlik vak'aları az değildir... Japon ordusundaki askerler, 1905 teki Japon askerlerine pek az benzer... "

Orduda anti militarist ruh artıyor. Benim gibi, daha pek çokları ve Mançurular kardeşlerimiz harp tehlikesine karşı savaş hazırlar Artık teftüklerimizi kimlere çevirmemiş lazım geldiğini kavıyoruz... "

- 2 — Günde 8 saat çalışmak. Havvası ve nikotin zehiri içinde bir insan 3-saattan fazla duramaz.
- 3 — Bir saat öğle paydosu. Vucudun dinlenmesi için bu mutlaka şarttır.
- 4 — Penceler, arada aranda bir saat açmalıdır. Nefes almadan insan yaşayamaz.
- 5 — Sedenko size eyi içecek su ve temiz masraflar tedarik etmeye mecburdur.
- 6 — Mola zamanında oturacak, dinlene dinlene temiz yemek yiyecek masası ve içkemesi olan yer isteyin.

Bu isteklerinin yerine getirilmesi için hiç bir şeyden çekinmeyin. Toplu hareket ederseniz bu haklarınızı muhakkak alırsınız. Bu suretle bütün diğer depoların amelelerine ön ayak olursunuz.

Yazıya devam Kabale...
1936